

REACTIENOTA

Toetsingsadvies Commissie m.e.r.

**Plan-MER bestemmingsplan
Buitengebied Zuidwest 2018**

GEMEENTE ZEIST

Opdrachtnummer : 06.157
Datum : september 2018
Versie : v1
Auteurs : mRO b.v.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	5
2.	LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE.....	6
2.1	TOETSINGSADVIES.....	6
2.2	REACTIE.....	6
3.	KLIMAATVERANDERING.....	10
3.1	TOETSINGSADVIES.....	10
3.2	REACTIE.....	10
4.	AGRARISCHE ONTWIKKELRUIMTE EN GEUR	11
4.1	TOETSINGSADVIES.....	11
4.2	REACTIE.....	11
5.	STIKSTOFDEPOSITIE	12
5.1	TOETSINGSADVIES.....	12
5.2	REACTIE.....	12

Bijlagen

1. Commissie voor de milieueffectrapportage, 'Bestemmingsplan buitengebied Zuidwest, gemeente Zeist – Toetsingsadvies over het milieueffectrapport', 4 juli 2018

1. INLEIDING

Ten behoeve van het nieuwe bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidwest 2018' van de gemeente Zeist is een Plan-MER opgesteld (maart 2018). Dit Plan-MER is tegelijkertijd met het in procedure brengen van het ontwerpbestemmingsplan ter toetsing voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.). Op 4 juli 2018 heeft de Commissie m.e.r. een toetsingsadvies uitgebracht over het Plan-MER. Dit toetsingsadvies is opgenomen als bijlage bij deze reactienota.

De Commissie m.e.r. geeft aan dat het rapport duidelijk gestructureerd, inzichtelijk en navolgbaar is. De te verwachten effecten zijn goed in beeld gebracht, zowel voor het 'worst case' (maximale) scenario als voor het reële scenario.

De Commissie m.e.r. concludeert dat het MER voldoende informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te wegen in de besluitvorming over het bestemmingsplan. De Commissie ziet geen noodzaak tot aanvullingen of aanpassingen van het MER. Wel heeft zij enkele aanbevelingen voor de gemeente om de besluitvorming te verbeteren. Deze aanbevelingen hebben betrekking op de aspecten:

- Landschap en cultuurhistorie;
- Klimaatverandering;
- Agrarische ontwikkelruimte en geur;
- Stikstofdepositie.

In de voorliggende reactienota wordt een beknopte reactie gegeven op de aanbevelingen van de Commissie. Daartoe komen in de volgende vier hoofdstukken achtereenvolgens de vier bovengenoemde punten aan de orde. In deze hoofdstukken wordt onder het kopje 'toetsingsadvies' eerst het toetsingsadvies van de Commissie weergegeven en vervolgens wordt onder het kopje 'reactie' de gemeentelijke reactie daarop vermeld.

2. LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE

2.1 Toetsingsadvies

In het toetsingsadvies kunnen 3 onderwerpen worden onderscheiden: nevenactiviteiten, houtsingels en het karakter van het landschap.

Nevenactiviteiten

In het MER is aangegeven dat er -naar verwachting- effecten zullen optreden van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Effecten op het landschap kunnen optreden door uitbreiding van agrarische bedrijfsgebouwen op de bouw kavels of door de bouw van nieuwe bedrijfsgebouwen. Ook is het voor boerderijen mogelijk om nevenactiviteiten te ontplooiën, zoals het aanleggen van kleinschalige kampeerterreinen. Het MER geeft naar mening van de Commissie terecht aan dat in het slagenlandschap hierdoor (plaatselijk) de openheid van het landschap kan worden aangetast. De Commissie merkt op dat in het MER niet duidelijk wordt gemaakt in hoeverre het nieuwe bestemmingsplan meer of minder ruimte geeft voor nevenactiviteiten ten opzichte van het huidige bestemmingsplan. Ook had er een uitgebreider en systematischer overzicht gegeven kunnen worden van welke type nevenactiviteiten mogelijk zijn, en welke effecten dit heeft op het landschap.

Houtsingels

In het MER is aangegeven dat een aantal voormalige agrarische bedrijven aan de Tolakkerlaan wordt gesloopt. Daarvoor in de plaats zullen (meer) woningen worden gerealiseerd. Dit in het kader van de ruimte-voor-ruimte regeling. Deze ruimte-voor-ruimte regeling zal gepaard gaan met een landschappelijke inpassing, door middel van het aanleggen van houtsingels. Tijdens het locatiebezoek werd aangegeven dat deze houtsingels ook nodig zijn als milieutechnische maatregel. Het aanleggen van houtsingels heeft als functie om deze woningen te beschermen tegen de chemische gewasbeschermingsmiddelen die bij de direct aangrenzende fruitteler worden gebruikt. De Commissie merkt op dat het onderscheid met betrekking tot deze functies van deze houtsingels verduidelijkt had kunnen worden in het MER.

Karakter van het landschap

Tenslotte vindt de Commissie het verheugend te constateren dat het in het MER aandacht is besteed aan het bijzondere karakter van dit landschap, met een macrogradiënt van heuvelrug naar het Kromme Rijngebied, en dat dit ook tot uiting komt in het bestemmingsplan. De bestemming 'milieuzone-kwelgebied' onderkent de belangrijke rol van opkwellend grondwater binnen deze gradiënt en beschermt deze.

2.2 Reactie

Nevenactiviteiten

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de nevenactiviteiten die op grond van de 'Beheersverordening Buitengebied Zuid-West' (het huidige

bestemmingsplan) zijn toegestaan en de nevenactiviteiten die op grond van het nieuwe bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidwest 2018' mogelijk zijn.

Overzicht nevenactiviteiten	
Bestemmingsplan Buitengebied Zuidwest 2018	Beheersverordening Buitengebied Zuidwest
Landbouw verwante functies <ul style="list-style-type: none"> ● agrarische hulpbedrijven <ul style="list-style-type: none"> - loonbedrijven - drainagebedrijven - veehandelbedrijven ● toeleverende bedrijven <ul style="list-style-type: none"> - spermabank - fouragehandel - zaaizaad en potgoed - opslag agrarische producten - hoefsmederij ● semi-agrarische bedrijven <ul style="list-style-type: none"> - hoveniersbedrijven - boomverzorgingsbedrijven - natuur- en landschapsbeheer - bosbouwbedrijven - vis- escargot- wormkwekerij ● sociale nevenfunctie op agrarisch bedrijf (resocialisatie, therapie, gehandicapten) 	Landbouw verwante functies <ul style="list-style-type: none"> ● geen
Opslag <ul style="list-style-type: none"> ● caravans / boten ● inboedel (cat. 1 en 2) ● overige opslag 	Opslag <ul style="list-style-type: none"> ● opslag in een beperkt deel van de agrarische bedrijfsgebouwen ten behoeve van andere niet-agrarische bedrijven, caravanstalling en opslag van boten.
Recreatie <ul style="list-style-type: none"> ● verblijfsrecreatie <ul style="list-style-type: none"> - kleinschalig kamperen, max. 15 kampeermiddelen binnen 50 meter van het agrarisch bouwvlak, uitsluitend in de periode 15 maart tot en met 31 oktober - kampeerboerderij - appartementen - bed & breakfast - pension ● dagrecreatie <ul style="list-style-type: none"> - ballonvaren ● bezoekerscentrum ● paardenpension / -stalling ● sauna ● verhuur <ul style="list-style-type: none"> - paarden - fietsen ● huifkarcentrum 	Recreatie <ul style="list-style-type: none"> ● verblijfsrecreatie <ul style="list-style-type: none"> - kleinschalig kamperen, max. 15 kampeermiddelen binnen 50 meter van het agrarisch bouwvlak - appartementen (250 m²) - bed&breakfast ● dagrecreatie <ul style="list-style-type: none"> - kleinschalige activiteiten ten dienste van extensieve dagrecreatie ● verhuur <ul style="list-style-type: none"> - fietsen - kano's ● huifkartochten
Agrarische horeca <ul style="list-style-type: none"> ● ijssalon ● terras / theetuin ● theeschenkerij 	Agrarische horeca <ul style="list-style-type: none"> ● Kleinschalige horeca-activiteiten ten dienste van extensieve dagrecreatie, waaronder ontbijt&lunchmogelijkheden, theetuin en terras
Aan huis-gebonden-beroep <ul style="list-style-type: none"> ● individuele (para)medische of therapeutische praktijk ● dierenarts ● atelier ● overige aan-huis-gebonden-beroepen 	Aan huis-gebonden-beroep <ul style="list-style-type: none"> ● geen

Overzicht nevenactiviteiten	
Bestemmingsplan Buitengebied Zuidwest 2018	Beheersverordening Buitengebied Zuidwest
Medisch (verwant) e dienstverlening <ul style="list-style-type: none"> • kuuroord • dagverblijf • zorgboerderij, zorgactiviteiten in de vorm van dagbesteding • dierenkliniek 	Medisch (verwant) e dienstverlening <ul style="list-style-type: none"> • Zorgactiviteiten gerelateerd aan het functionerende agrarisch bedrijf, zoals projecten waarbij gehandicapten helpen bij de verzorging/teelt van dieren of gewassen en kleinschalige kinderopvang.
Overige dienstverlening <ul style="list-style-type: none"> • catering • cursuscentrum • museum / tentoonstellingsruimte • dierenasiel / -pension • verkoop agrarische producten/streekeigen producten/stadslandbouwproducten (50 m²) • Activiteiten gerelateerd aan stadslandbouw 	Overige dienstverlening <ul style="list-style-type: none"> • verkoop agrarische producten (25 m²)
Ambachtelijke landbouwproductverwerkende bedrijven <ul style="list-style-type: none"> • slachterij • vleesverwerking • zuivelverwerking • plantaardige productverwerking • imkerij/bijenhouden • palingrokerij • wijnmakerij • ijsmakerij • bierbrouwerij • riet- en vlechtwerk • kaasboerderij 	Ambachtelijke landbouwproductverwerkende bedrijven <ul style="list-style-type: none"> • geen
Overige ambachtelijke bedrijven <ul style="list-style-type: none"> • bouwbedrijven <ul style="list-style-type: none"> - schildersbedrijven - glas in lood zetterijen - installatiebedrijven - elektrotechnisch installatiebedrijf - dakdekkerbedrijf - rietdekkerbedrijf • houtbewerkingbedrijven <ul style="list-style-type: none"> - houtzagerij en -schaverij - speeltoestellenfabricage • lasinrichtingen / bankwerkerijen • vervaardiging medische instrumenten / precisie-instrumenten en orthopedische artikelen • meubelmakerij / restauratie • meubelstoffeerderijen • vervaardigen en reparatie sieraden • vervaardigen en reparatie muziekinstrumenten • spel- en speelgoedfabricage • textiel <ul style="list-style-type: none"> - spinnen en weven van textiel - vervaardiging van textielwaren - kledingvervaardiging • reparatiebedrijven gebruiksgoederen • pottenbakkerij • natuursteenbewerking / beeldhouwerei • zeefdrukkerij 	Overige ambachtelijke bedrijven <ul style="list-style-type: none"> • geen

Uit de tabel blijkt dat het nieuwe bestemmingsplan 'Buitengebied Zuidwest 2018' meer typen nevenactiviteiten mogelijk maakt, dan het huidige bestemmingsplan. In dit opzicht biedt het nieuwe bestemmingsplan dus meer

ruimte voor nevenactiviteiten dan het huidige bestemmingsplan. Op grond van het nieuwe bestemmingsplan mag per agrarisch bedrijf maximaal 25% van de gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen worden gebruikt voor nevenactiviteiten, tot een maximum van 350 m² (agrarische horeca maximaal 50 m²). Ook dit betekent over het algemeen enige verruiming van de mogelijkheden voor nevenactiviteiten. Nevenactiviteiten kunnen worden toegestaan via een afwijking bij omgevingsvergunning, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Voor kleinschalig kamperen geldt een specifieke afwijkingsregeling vanwege het specifieke karakter van deze activiteit.

In het MER zijn de effecten van nevenactiviteiten op het landschap beoordeeld. Hierbij is vooral ingegaan op de effecten van kleinschalig kamperen. Dit omdat de impact van deze activiteit op het landschap het grootste is, mede ook omdat kleinschalig kamperen ook buiten het agrarisch bouwvlak kan plaatsvinden. Van de andere nevenactiviteiten worden niet tot nauwelijks effecten op het landschap verwacht. Ook wordt er geen wezenlijk verschil in de effecten op het landschap verwacht tussen de verschillende typen nevenactiviteiten. Dit vanwege de (uniforme) voorwaarden die gelden voor het mogen ontplooiën van nevenactiviteiten. Zo dienen deze activiteiten binnen het bouwvlak plaats te vinden, dient er gebruik te worden gemaakt van bestaande bebouwing, is buitenopslag niet toegestaan, dient parkeren binnen het bouwvlak plaats te vinden en moet het agrarisch bedrijf de hoofdfunctie te blijven. Voorts geldt de voorwaarde dat de landschappelijke en cultuurhistorische waarden van het ter plaatse aanwezige landschapstype niet onevenredig mogen worden aangetast, waardoor de landschappelijke waarden altijd een volwaardig onderdeel uitmaken van de afweging voor het toestaan van nevenactiviteiten en ongewenste effecten worden voorkomen. Alleen als aan de voorwaarden voldaan wordt, kan een omgevingsvergunning voor nevenactiviteiten worden verleend.

Houtsingels

De aan te leggen houtsingels/houtwallen hebben een dubbelfunctie. Enerzijds dienen deze voor de landschappelijke inpassing. Anderzijds hebben de houtsingels/houtwallen een functie als driftreducerende voorziening, zodat bij de woningen sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en de bedrijfsvoering van het fruitteeltbedrijf niet wordt belemmerd als gevolg van de woningen. Deze twee functies van de houtsingels/houtwallen zijn goed te combineren, onder meer gezien de situering van de singels/wallen en door de toepassing van streekeigen beplanting in de singels/wallen. Overigens bestaat de landschappelijke inpassing van de ruimte-voor-ruimte ontwikkelingen aan de Tolakkerlaan uit meer dan alleen de houtsingels/houtwallen. Zo wordt bijvoorbeeld bij het perceel Tolakkerlaan 7 ook voorzien in de aanleg van een open weide.

Karakter landschap

De opmerking van de Commissie wordt door de gemeente in dank aanvaard.

3. KLIMAATVERANDERING

3.1 Toetsingsadvies

De gemeente Zeist heeft in 2016 in haar Brede Milieuvisie vastgesteld dat zij in 2030 geheel klimaatneutraal wil zijn. Ze wil daarmee zelfvoorzienend zijn op het gebied van energie en niet meer gebruik maken van fossiele brandstoffen. In het MER is niet aangegeven welke rol het buitengebied heeft in het realiseren van deze doelstelling van de gemeente. De Commissie merkt op dat het realiseren van deze doelstelling ook mogelijk planologische impact zal hebben op het zuidwestelijk buitengebied. Tijdens het locatiebezoek is aangegeven door het bevoegd gezag dat dit mogelijk kan leiden tot een latere wijziging van het bestemmingsplan. De Commissie adviseert bij het besluit de relatie tussen het bestemmingsplan en het uit te werken energiebeleid te verduidelijken en aan te geven hoe wordt omgegaan met eventuele conflicten die dat met zich mee brengt voor de (overige) ambities voor het buitengebied.

3.2 Reactie

De gemeente Zeist heeft de doelstelling om in 2030 klimaatneutraal te zijn. Een belangrijke eerste stap voor het bereiken daarvan is het opstellen van een energieplan. Hieraan wordt momenteel door de gemeente samen met de samenleving gewerkt. Het energieplan zal inzichtelijk maken wat er nodig is om een klimaatneutrale gemeente te worden. Wat zijn de energieverbruiken per doelgroep, wat is het potentieel op te wekken duurzame energie en wat is de strategie om dit te bereiken? In het kader van het energieplan vindt dus een nadere uitwerking van de doelstelling plaats. Thans is dan ook nog niet duidelijk welke rol het zuidwestelijk buitengebied heeft bij de realisatie van de doelstelling, waardoor het bestemmingsplan hier nog niet op in kan spelen. Uiteraard zijn collectoren voor warmteopwekking of panelen voor elektriciteitsopwekking op daken van stallen of andere gebouwen wel toegestaan, mits voldaan wordt aan de eisen uit het Besluit omgevingsrecht.

Bij de verdere uitwerking van de gemeentelijke doelstelling in het kader van het energieplan zal worden verkend welke energieconcepten en bronnen het meest kansrijk zijn om de doelstelling te behalen. Op basis van onderzoek en maatschappelijke discussie kan bepaald worden met welke vormen en bronnen (zoals wind, zon, geothermie, etc.) duurzame elektriciteit en warmte in Zeist het beste kunnen worden opgewekt. Hierbij zal rekening moeten worden gehouden met andere belangen en ambities, waaronder belangen en ambities in het buitengebied, en zal bij conflicten een afweging gemaakt moeten worden.

Als te zijner tijd uit het energieplan concrete initiatieven voortvloeien die betrekking hebben op het zuidwestelijk buitengebied, dan zal hiervoor een separate planologische procedure worden doorlopen zodat het vereiste maatwerk kan worden geleverd.

4. AGRARISCHE ONTWIKKELRUIMTE EN GEUR

4.1 Toetsingsadvies

In het MER zijn de effecten van de ontwikkelingen in de landbouw en de veehouderij onderzocht. Het bestemmingsplan voorziet in een afname van het aantal agrarische bestemmingen van 17 naar 12, en zorgt voor enige ontwikkelruimte voor de grondgebonden bedrijven. De Commissie constateert dat de mogelijke effecten van de agrarische ontwikkeling, zowel in de 'worst case' als in het realistisch scenario, goed zijn berekend en beoordeeld. De Commissie constateert wel dat in de beoordeling van geureffecten rekening had kunnen worden gehouden met de mogelijkheid dat de aanwezige grondgebonden bedrijven omschakelen naar schapenhouderijen. Dit zou invloed kunnen hebben op de geurhinder, en had in het maximale ('worst case') scenario onderzocht kunnen worden.

4.2 Reactie

In het geuronderzoek dat ten behoeve van het MER is uitgevoerd, is voor de grondgebonden bedrijven uitgegaan van een melkrundveehouderij. Dit sluit namelijk het beste aan op de bestaande situatie in Zeist: in het zuidwestelijk buitengebied zijn vooral grondgebonden melkrundveehouderijen aanwezig. Hoewel deze bedrijven theoretisch gezien kunnen omschakelen naar een schapenhouderij, wordt een dergelijke omschakeling niet waarschijnlijk geacht. Uit de CBS-cijfers die opgenomen zijn in het MER blijkt dat het aantal bedrijven in Zeist dat schapen houdt de laatste jaren stabiel is. Tevens komt uit deze cijfers naar voren dat op landelijk, provinciaal en regionaal niveau het aantal bedrijven met schapen sinds 2010 is gedaald. Er is geen reden om aan te nemen dat het aantal schapenbedrijven de komende jaren in Zeist substantieel zal gaan groeien, temeer ook omdat de prijs van agrarische gronden lastig is op te brengen voor schapenhouders. Een volledige omschakeling van melkveehouderijen naar schapenhouderijen ligt dan ook niet voor de hand. De schapenhouderij in Zeist zal naar verwachting beperkt blijven tot een klein aantal bedrijven dat schapen als neventak houdt. Het onderzoeken van de geureffecten van de omschakeling van bedrijven naar schapenhouderijen wordt daarom niet van toegevoegde waarde geacht.

Het houden van schapen als neventak bij een grondgebonden melkrundveehouderij levert over het algemeen geen geurknelpunten op, zo blijkt uit praktijkervaringen. Als de afstand die voor een melkveehouderij moet worden aangehouden tot geurgevoelige objecten (100 meter tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom en 50 meter tot geurgevoelige objecten in het buitengebied) in acht wordt genomen, is het in een concentratiegebied (waartoe Zeist behoort) zonder meer mogelijk om 200 schapen te houden als neventak zonder dat de geurnormen worden overschreden. Indien alle 7 grondgebonden veehouderijen dit zouden doen, dan betreft dit in totaal 1.400 schapen. Dit zou een behoorlijke groei betekenen. Ter vergelijking: volgens de CBS-cijfers uit het Plan-MER waren er in 2016 maar 509 schapen aanwezig.

5. STIKSTOFDEPOSITIE

5.1 Toetsingsadvies

Uit het MER en de behorende passende beoordeling blijkt dat het maximum scenario, als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven, kan leiden tot significante effecten op de instandhoudingsdoelen van omringende Natura 2000-gebieden door toename van de stikstofdepositie. In het MER zijn daarom verschillende maatregelen onderzocht om te komen tot een alternatief dat inpassend is in het kader van de Wet Natuurbescherming. De gemeente heeft uit deze lijst van maatregelen gekozen om een emissie stand-still op te nemen. Dit betekent dat de ammoniakemissie op bedrijfsniveau niet mag toenemen. Het MER geeft de mogelijkheid om via de ontwikkelingsruimte die het PAS biedt, toch extra stikstofdepositie te realiseren. In het MER staat dat 'verzekerd is dat extra stikstofbijdragen geen significante effecten op Natura 2000-gebieden hebben'. De Commissie merkt op deze formulering te rigide is geformuleerd en daarmee ook kwetsbaar is in het licht van de systematiek van het PAS. Ontwikkelruimte in het PAS is gekoppeld aan afbouw van de stikstofbelasting uit andere bronnen én aan versterking van de overbelaste natuur door een set aan herstelmaatregelen. Indien herstelmaatregelen aan de natuur nog niet zijn uitgevoerd en er nog geen sprake is van dalende stikstofbelasting, kunnen extra stikstofemissies -op dat moment- nog wel bijdragen aan een verdere belasting van gevoelige natuur.

5.2 Reactie

De opmerking in het MER dient te worden gezien in het licht van het totaalpakket aan maatregelen (bron- en herstelmaatregelen) waaruit het Programma Aanpak Stikstof (PAS) bestaat en de looptijd die daaraan verbonden is. In de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan het PAS is rekening gehouden met de mogelijkheid van een eventuele tijdelijke toename van stikstofdepositie gedurende de eerste helft van het tijdvak van het programma wanneer de uitgifte en benutting van ontwikkelingsruimte sneller verlopen dan de daling van de stikstofdepositie. Wanneer de stikstofdepositie tijdelijk toeneemt zou dat voorafgaand aan of tijdens de uitvoering van de herstelmaatregelen kunnen leiden tot zuurdere en voedselrijkere condities (van bodem en water) en tot een grotere beschikbaarheid van voedingsstoffen en mineralen voor de vegetatie. Volgens de passende beoordeling wordt met de voorgestelde herstelmaatregelen voorkomen dat die tijdelijke situatie daadwerkelijk tot verslechtering van habitattypen leidt. De habitattypen hebben een relatief lange responstijd op veranderingen in het abiotische systeem, terwijl een aantal maatregelen die aan het begin van het tijdvak worden genomen een korte responstijd hebben en dus relatief een snel effect hebben. Dit houdt volgens de passende beoordeling in dat binnen de responstijd van de habitattypen op een eventuele toename van depositie, de noodzakelijke maatregelen worden genomen die ervoor zorgen dat er geen achteruitgang van de kwaliteit of het oppervlakte van habitattypen optreedt. Een tijdelijke toename van depositie in de eerste helft van het tijdvak van het programma leidt volgens de passende beoordeling dan ook niet tot een

ecologische verslechtering van de stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden.

In het PAS zijn maatregelen opgenomen die enerzijds zorgen voor een daling van de stikstofdepositie (bronmaatregelen) en anderzijds bijdragen aan het herstel van de natuurkwaliteit in Natura 2000-gebieden (herstelmaatregelen). Hierdoor ontstaat ruimte voor nieuwe ontwikkelingen die stikstofdepositie met zich meebrengen, ook wel depositieruimte genoemd. De uitvoering van de bron- en herstelmaatregelen is verzekerd doordat in artikel 1.13 lid 5 van de Wet natuurbescherming is vastgelegd dat de daartoe bevoegde bestuursorganen zorg moeten dragen voor een tijdige uitvoering van de maatregelen die in het PAS zijn opgenomen.

De omvang van de depositieruimte die beschikbaar is in het kader van het PAS is per Natura 2000-gebied bepaald aan de hand van een analyse die voor elk gebied afzonderlijk is opgesteld, een zogenoemde gebiedsanalyse. Uit deze gebiedsanalyses blijkt dat ondanks de beschikbaarstelling van depositieruimte voor ontwikkelingen, door de maatregelen die worden genomen, de natuurlijke kenmerken van het betreffende Natura 2000-gebied niet worden aangetast. De gebiedsanalyses maken onderdeel uit van de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan het PAS.

De systematiek van het PAS is zodanig dat depositietoename van minder dan 0,05 mol N/ha/jr in Natura 2000-gebieden zonder meer zijn toegestaan. Ook zijn toename van minder dan 1 mol N/ha/jr zonder meer toegestaan middels een melding zolang hiervoor depositieruimte is. Het toestaan van dergelijke depositietoename is niet afhankelijk gesteld van een toestemmingsbesluit van het bevoegd gezag (provincie) of van het gegeven of de benodigde bron- en herstelmaatregelen uit het PAS al zijn uitgevoerd. Met een binnenplanse afwijking via omgevingsvergunning kan daarom van het emissie stand-still in het bestemmingsplan worden afgeweken voor dergelijke toename.

Bijlagen

**Bijlage 1 Bestemmingsplan buitengebied Zuidwest, gemeente Zeist
– Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
(Commissie voor de milieueffectrapportage)**

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Zuidwest, gemeente Zeist

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

4 juli 2018 / projectnummer: 3311

1. Advies over het milieueffectrapport

Inleiding

De gemeente Zeist wil een nieuw bestemmingsplan vaststellen voor het zuidwestelijk deel van haar buitengebied. De gemeente wil zoveel mogelijk de huidige planologische situatie vastleggen (planologisch conserverend) maar ook enige ruimte geven voor grondgebonden agrarische ontwikkeling, binnen de kaders van de natuurbeschermingsregelgeving. Het bestemmingsplan geeft de mogelijkheid voor uitbreiding van dieraantallen binnen de bestaande bouwvlakken en biedt ook de mogelijkheid voor grondgebonden veehouderijen om uit te breiden tot 1,5 hectare. Ook is in het bestemmingsplan de mogelijkheid opgenomen om in het gebied rondom de Tolakkerlaan woningen te realiseren, in ruil voor de sloop van agrarische bedrijfsbebouwing (ruimte-voor-ruimte regeling).

Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage ((hierna: de Commissie)¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Afbeelding 1: Luchtfoto plangebied (Uit Milieueffectrapportage p. 44)

¹ De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt door projectnummer 3311 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

Waarom m.e.r. en advies door de Commissie?

Omdat het plan kaders stelt voor de uitbreiding van veehouderijen en daardoor effecten kan hebben op nabijgelegen Natura 2000-gebieden, moet een plan-MER worden gemaakt. Het college van burgemeester en wethouders is initiatiefnemer en de gemeenteraad is het bevoegd gezag voor het MER. Zij hebben de Commissie gevraagd om het MER te toetsen. De Commissie is gevraagd om de bij de gemeente binnengekomen zienswijzen bij haar advies te betrekken, zover deze betrekking hebben op het plan-MER.

Wat blijkt uit het MER?

In het MER zijn twee scenario's onderzocht voor de ontwikkeling van de veehouderijen, een maximaal ('worst case') scenario en een reëel verwacht scenario. Uit de analyse blijkt dat de ontwikkelingsmogelijkheden die het plan biedt voor de landbouw effecten kunnen hebben op de omgeving, zoals op natuur, landschap en leefbaarheid. Vooral de uitstoot van stikstof door agrarische bedrijven kan leiden tot significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van omringende, beschermde natuurgebieden. Er is daarom voor gekozen om in het bestemmingsplan een emissie stand-still op te nemen. Dit betekent dat de ammoniakemissie op bedrijfsniveau niet mag toenemen, behalve als dat mogelijk is via de mogelijkheden die de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) biedt.

Is het MER compleet en voldoende van kwaliteit?

Het rapport is duidelijk gestructureerd, inzichtelijk en navolgbaar. De te verwachten effecten zijn goed in beeld gebracht, zowel voor het 'worst case' (maximale) scenario als voor het reële scenario.

De Commissie concludeert dat het MER voldoende informatie bevat om het milieubelangvolwaardig mee te wegen in de besluitvorming over het bestemmingsplan. De Commissie ziet geen noodzaak tot aanvullingen of aanpassingen van het MER. Wel heeft zij enkele aanbevelingen voor de gemeente om de besluitvorming te verbeteren.

In hoofdstuk twee licht de Commissie haar oordeel toe.

2. Toelichting op de beoordeling

2.1 Landschap en cultuurhistorie

In het MER is aangegeven dat er –naar verwachting– effecten zullen optreden van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Effecten op het landschap kunnen optreden door uitbreiding van agrarische bedrijfsgebouwen op de bouwkvavels of door de bouw van nieuwe bedrijfsgebouwen. Ook is het voor boerderijen mogelijk om nevenactiviteiten te ontplooiën, zoals het aanleggen van kleinschalige kampeerterrainen. Het MER geeft naar mening van de Commissie terecht aan dat in het slagenlandschap hierdoor (plaatselijk) de openheid van het landschap kan worden aangetast. De Commissie merkt op dat in het MER niet duidelijk wordt gemaakt in hoeverre het nieuwe bestemmingsplan meer of minder ruimte geeft voor nevenactiviteiten ten opzichte van het huidige bestemmingsplan. Ook had er een uitgebreider en systematischer overzicht gegeven kunnen worden van welke type nevenactiviteiten mogelijk zijn, en welke effecten dit heeft op het landschap.

In het MER is aangegeven dat een aantal voormalige agrarische bedrijven aan de Tolakkerlaan wordt gesloopt. Daarvoor in de plaats zullen (meer) woningen worden gerealiseerd. Dit in het kader van de ruimte-voor-ruimte regeling. Deze ruimte-voor-ruimte regeling zal gepaard gaan met een landschappelijke inpassing, door middel van het aanleggen van houtsingels. Tijdens het locatiebezoek werd aangegeven dat deze houtsingels ook nodig zijn als milieu-technische maatregel. Het aanleggen van houtsingels heeft als functie om deze woningen te beschermen tegen de chemische gewasbeschermingsmiddelen die bij de direct aangrenzende fruitteler worden gebruikt. De Commissie merkt op dat het onderscheid met betrekking tot deze functies van deze houtsingels verduidelijkt had kunnen worden in het MER.

Tenslotte vindt de Commissie het verheugend te constateren dat het in het MER aandacht is besteed aan het bijzondere karakter van dit landschap, met een macrogradiënt van heuvelrug naar het Kromme Rijngebied, en dat dit ook tot uiting komt in het bestemmingsplan. De bestemming 'milieuzone-kwelgebied' onderkent de belangrijke rol van opkwellend grondwater binnen deze gradiënt en beschermt deze.

2.2 Klimaatverandering

De gemeente Zeist heeft in 2016 in haar Brede Milieuvisie² vastgesteld dat zij in 2030 geheel klimaatneutraal wil zijn. Ze wil daarmee zelfvoorzienend zijn op het gebied van energie en niet meer gebruik maken van fossiele brandstoffen. In het MER is niet aangegeven welke rol het buitengebied heeft in het realiseren van deze doelstelling van de gemeente. De Commissie merkt op dat het realiseren van deze doelstelling ook mogelijk planologische impact zal hebben op het zuidwestelijk buitengebied. Tijdens het locatiebezoek is aangegeven door het bevoegd gezag dat dit mogelijk kan leiden tot een latere wijziging van het bestemmingsplan. De Commissie adviseert bij het besluit de relatie tussen het bestemmingsplan en het uit te werken energiebeleid te verduidelijken en aan te geven hoe wordt omgegaan met eventuele conflicten die dat met zich mee brengt voor de (overige) ambities voor het buitengebied.

2.3 Agrarische ontwikkelruimte en geur

In het MER zijn de effecten van de ontwikkelingen in de landbouw en de veehouderij onderzocht. Het bestemmingsplan voorziet in een afname van het aantal agrarische bestemmingen van 17 naar 12, en zorgt voor enige ontwikkelruimte voor de grondgebonden bedrijven. De Commissie constateert dat de mogelijke effecten van de agrarische ontwikkeling, zowel in de 'worst case' als in het realistisch scenario, goed zijn berekend en beoordeeld.

De Commissie constateert wel dat in de beoordeling van geureffecten rekening had kunnen worden gehouden met de mogelijkheid dat de aanwezige grondgebonden bedrijven omschakelen naar schapenhouderijen. Dit zou invloed kunnen hebben op de geurhinder, en had in het maximale ('worst case') scenario onderzocht kunnen worden.

² Brede Milieuvisie Zeist, vastgesteld op 4 oktober 2016. Te raadplegen via: https://samenduurzaamzeist.live.wem.io/filestore/si/1116428/3/1116433/Brede_Milieuvisie_Zeist_vastgesteld_4_oktober_2016.pdf?etag=38eb-faae796ee67de4cf33974d9a6d65

2.4 Stikstofdepositie

Uit het MER en de behorende passende beoordeling blijkt dat het maximum scenario, als gevolg van de uitbreidingsmogelijkheden van agrarische bedrijven, kan leiden tot significante effecten op de instandhoudingsdoelen van omringende Natura 2000-gebieden door toename van de stikstofdepositie. In het MER zijn daarom verschillende maatregelen onderzocht om te komen tot een alternatief dat inpassend is in het kader van de Wet Natuurbescherming. De gemeente heeft uit deze lijst van maatregelen gekozen om een emissie standstill op te nemen. Dit betekent dat de ammoniakemissie op bedrijfsniveau niet mag toenemen.

Het MER geeft de mogelijkheid om via de ontwikkelingsruimte die het PAS biedt, toch extra stikstofdepositie te realiseren. In het MER staat dat 'verzekerd is dat extra stikstofbijdragen geen significante effecten op Natura 2000-gebieden hebben'. De Commissie merkt op deze formulering te rigide is geformuleerd en daarmee ook kwetsbaar is in het licht van de systematiek van het PAS. Ontwikkelruimte in het PAS is gekoppeld aan afbouw van de stikstofbelasting uit andere bronnen én aan versterking van de overbelaste natuur door een set aan herstelmaatregelen. Indien herstelmaatregelen aan de natuur nog niet zijn uitgevoerd en er nog geen sprake is van dalende stikstofbelasting, kunnen extra stikstofemissies –op dat moment– nog wel bijdragen aan een verdere belasting van gevoelige natuur.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar de ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watdoetdecommissie>

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Sjoerd Bokma

Roeland During

Jan Jaap de Graeff (voorzitter)

Allard van Leerdam

Tom Ludwig (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Bestemmingsplan Buitengebied Zuidwest Zeist

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke activiteiten het gaat (<http://www.commissiemer.nl/regelgeving/besluitmer>). Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D14. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag

De gemeenteraad van de gemeente Zeist

Initiatiefnemer

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeist

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie in de gelegenheid gesteld om zienswijzen over het plan-MER bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3311](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

